

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Середня освіта. Українська мова і література

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський) рівень
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Бакалавр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	01 Освіта/Педагогіка
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр середньої освіти (за предметною спеціальністю «Українська мова і література»)
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	Вчитель української мови і літератури закладу загальної середньої освіти
КВАЛІФІКАЦІЯ В ДИПЛОМІ	Ступінь вищої освіти: бакалавр Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітня програма «Середня освіта. Українська мова і література» Професійна кваліфікація: Вчитель української мови і літератури закладу загальної середньої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

_____/Н.М. Фалько

(протокол № ____ від «____» 2024 р.)

Оновлена освітня програма вводиться в дію з «01» вересня 2024р.

Ректор _____/Фалько Н.М.

(наказ № ____ від «____» 2024 р.)

Запоріжжя, 2024 р.

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ

Освітньо-професійної програми
«Середня освіта. Українська мова і література»

ПОГОДЖЕНО:

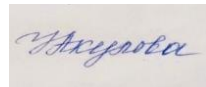
Гарант освітньої програми

О.А.Огульчанська

(Наказ № 01/01-05 від 05.01.2023 р.)

Завідувач випускової кафедри

Н.Ю.Акулова

Голова Вченої ради
філологічного факультету

Т.В. Сіроштан

Начальник навчального відділу

О.В. Котенко

Голова науково-методичної
ради університету

О.В. Бунчук

Голова комісії Вченої ради
МДПУ ім. Б. Хмельницького
з експертизи якості
освітніх програм спеціальностей

Н.А. Сегеда

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. Огульчанська О.А. – керівник освітньої програми, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і зарубіжної літератури МДПУ імені Богдана Хмельницького.
1. Митяй З.О. – член робочої групи, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови МДПУ імені Богдана Хмельницького.
2. Акулова Н.Ю. – член робочої групи, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української і зарубіжної літератури МДПУ імені Богдана Хмельницького.
3. Ляшок Л.В. – заступник директора з навчально-виховної роботи Мелітопольської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 13 ММР ЗО, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист».
4. Ярошенко В.– здобувач вищої освіти 312/2 групи філологічного факультету спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) за ОПІ «Середня освіта. Українська мова і література».

Рецензенти:

Гриньова Олена Миколаївна, учителька української мови та літератури Мелітопольської спеціалізованої школи I-III ступенів № 25 Мелітопольської міської ради Запорізької області, керівниця Міського педагогічного майданчика вчителів української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист;

Романова Олена Вікторівна, учителька української мови та літератури, заступник директора з навчально-виховної роботи Мелітопольської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 13 Мелітопольської міської ради Запорізької області, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист.

Гарант освітньої програми

Оксана Анатоліївна Огульчанська
кандидат філологічних наук, доцент

Актуалізовано:

ОП введення в дію (рік)	2017		
Дата виходу стандарту та посилання на стандарт	Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній		
Перегляд ОП	Протокол № 17 від	Протокол № 18 від 29.06.2021	Протокол № 16 від «29» Протокол № 16 від 28.06.2024

Дата та номер протоколу засідання Вченої ради університету	28.05.2020		червня 2023 р.
Підпис гаранта			
ПІБ гаранта ОП	Єрмоленко С.І.	Юрченко О.В.	Огульчанська О.А. Огульчанська О.А.

**1. Профіль освітньо-професійної програми
«Середня освіта. Українська мова і література»**

1. Загальна характеристика	
<i>Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу</i>	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Філологічний факультет Кафедра української мови; кафедра української і зарубіжної літератури
<i>Рівень вищої освіти</i>	Перший (бакалаврський) рівень
<i>Ступінь вищої освіти</i>	Бакалавр
<i>Галузь знань</i>	01 Освіта / Педагогіка
<i>Спеціальність</i>	014 Середня освіта (Українська мова і література)
<i>Обмеження щодо форм навчання</i>	Денна, заочна
<i>Освітня кваліфікація</i>	Бакалавр освіти за спеціальністю «Середня освіта (Українська мова і література)»
<i>Кваліфікація в дипломі</i>	Ступінь вищої освіти: бакалавр. Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітня програма: Середня освіта. Українська мова і література. Професійна кваліфікація: Вчитель української мови і літератури закладу загальної середньої освіти
<i>Передумови</i>	Наявність повної середньої освіти, ОКР «молодший спеціаліст»
<i>Мова викладання</i>	Українська
<i>Наявність акредитації</i>	Сертифікат про акредитацію НАЗЯВО (№3409) дійсний до 01.07.2027 р.
<i>Рівень програми</i>	QF - level 6 / EQF -First cycle / НРК – рівень 6
<i>Академічні права випускників</i>	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	https://mdpu.org.ua/osvita/osvitni-programi-ta-yih-profilii/
2. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	
Обсяг освітньої програми у кредитах ЄКТС	Обсяг освітньо-професійної програми становить 240 кредитів ЄКТС, з них: 180 кредитів відводиться на обов'язкові освітні компоненти; 60 – на вибіркові освітні компоненти. Програма передбачає: - обов'язкові компоненти освітньої програми (ОП) (180 кредитів ЄКТС, 5400 год.); - вибіркові компоненти освітньої програми (ВК) (60 кредитів ЄКТС, 1800 год.).
3. Мета освітньої програми	

Забезпечити бакалаврам фундаментальну теоретичну й практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання й обов'язки вчителя української мови і літератури закладу загальної середньої освіти з огляду на культурне та мовне розмаїття регіону; розвиток у майбутніх учителів здатності вибудовувати конструктивний діалог з представниками будь-якої національності та культури.

4. Характеристика освітньої програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)</p>	<p><i>Об'єктами вивчення та професійної діяльності</i> бакалавра середньої освіти є освітній процес у закладах загальної середньої освіти (українська мова і література).</p> <p><i>Цілі навчання</i> – формування в здобувачів вищої освіти професійних компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури основної школи, що забезпечує базову загальну середню освіту.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної галузі</i> становить українська мова, мовознавство, українська література, літературознавство, методика викладання української мови в закладах загальної середньої освіти, методика викладання української літератури в закладах загальної середньої освіти, педагогіка і психологія середньої освіти.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові, філологічні й психолого-педагогічні методи, сучасні методи навчання української мови та літератури (теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі методи навчання, методи самостійної роботи, контрольні-оцінювальні методи), способи організації навчально-виховного процесу, технології урочної й позаурочної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> набуття методик навчання й виховання у процесі викладання української мови і літератури в основній (базовій) середній школі; умінь і навиків використання навчальних, наукових, методичних, мультимедійних, Інтернет-джерел і відповідного обладнання в освітньому процесі; умінь і навиків створення власного навчально-методичного забезпечення предмета; накопичення, узагальнення й передавання педагогічного досвіду з допомогою сучасних засобів (ІКТ тощо).</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна програма передбачає підготовку фахівців до організаційної, аналітичної і науково-дослідної діяльності в педагогічній освіті з опертям на виконання досліджень у галузях лінгвістики та літературознавства</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p><i>Основний фокус ОП</i> зосереджено на формуванні інтегральної, загальних, фахових компетентностей, з урахуванням запитів сьогодення та ринку праці в контексті регіональних та загальнонаціональних потреб із застосуванням сучасних освітніх технологій і методів, зокрема скерованих на розвиток тих здатностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, які зможуть забезпечити реалізацію випускника в його професійній діяльності, подальшому навчанні, процесі самонавчання й самовдосконалення.</p> <p><i>Унікальність ОП</i> полягає у формуванні у здобувачів світогляду, що ґрунтується на культурному багатстві, повазі до інших мов та культур, традицій, толерантного ставлення до всіх націй та народностей; підготовці фахівців для здійснення професійної діяльності в умовах трансформації російськомовного регіону в україномовну спільноту (м'яка українізація). Особлива увага приділяється підготовці фахівців, здатних сприяти консолідації суспільства в єдиному національному мовно-культурному і мовно-інформаційному просторі, що набуває особливої ваги на територіях, які</p>

	межують із зоною конфлікту.
Особливості програми	<i>Цілі (мета) освітньої програми.</i> Мета освітньої програми, визначена місією та стратегією Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, – забезпечити бакалаврам фундаментальну теоретичну й практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання й обов'язки вчителя української мови і літератури закладу загальної середньої освіти, а також можливість подальшого навчання та наукової діяльності. Особливості програми полягають у формуванні таких компетентностей здобувача, які уможливають його здатність орієнтуватися в проблемному полі філологічного знання, розвивають уміння виявляти та аналізувати практичні педагогічні й методичні проблеми, вирішувати їх самостійно та обґрунтовано в процесі виконання професійних обов'язків з акцентом на інтеркультурну комунікацію;
5. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати (згідно з Національним класифікатором України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 [Режим доступу: https://www.dk003.com/]) на посадах: 2320 – вчитель закладу загальної середньої освіти; 232 – викладач закладів фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти; 234 – вчитель спеціалізованих навчальних закладів; 235 – інші професіонали в галузі навчання. Випускники бакалаврату можуть бути працевлаштовані як в навчально-виховних закладах, так і в наукових, методичних установах і позашкільних закладах, передбачених для заміщення спеціалістами з базовою вищою освітою.
Продовження освіти (академічні права випускників)	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття кваліфікації за іншими предметними спеціальностями в системі неформальної освіти.
6. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику, тренінгові технології, проектні технології, кейс-технології, технології візуалізації навчального матеріалу. Можливість вільного вибору 25% освітніх компонентів (за обсягом навантаження). Основні форми освітнього процесу: лекції, семінари, практичні заняття, курсова робота, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами.
Оцінювання	Поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль, кваліфікаційні екзамени; заліки, диференційовані заліки, тестування, презентації, захист курсової роботи, комплексний кваліфікаційний екзамен.
7. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього

	процесу в закладах середньої освіти.
<p style="text-align: center;">Загальні компетентності</p>	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.</p> <p>ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.</p> <p>ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.</p> <p>ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.</p>

**Спеціальні (фахові)
компетентності
Компетентності
предметної
спеціальності**

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти.

ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК 3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і

діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій в сучасному суспільстві.

ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання та діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури, урахуваючи передовий український й міжнародний досвід.

ПК 6 Здатність володіти законами аналізу лінгвістичних одиниць, розуміти ієрархічний взаємозв'язок між ними.

ПК 7. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.

8. Нормативний зміст підготовки сформований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання (РН),

РН1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН3. *Називає і аналізує* методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично *оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

Програмні результати навчання для предметних спеціальностей (ПРН)

ПРН 1. Знає сучасні філологічні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні.

ПРН 2. Пояснює особливості розвитку української мови та літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнює мовні й літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРН 3. Володіє комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти).

ПРН 4. Володіє навичками аудіювання й створення текстів різних стилів і жанрів та застосовує ці вміння в процесі формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти.

ПРН 5. Застосовує різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та

світової культури.

ПРН 6. Використовує гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 7. Володіє особистісно орієнтованим, діяльнісним, компетентнісним та іншими сучасними підходами до викладання української мови та літератури, застосовує український та міжнародний досвід навчання здобувачів освіти.

ПРН 8. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури; *уміє* здійснювати педагогічний супровід.

ПРН 9. Використовує закони аналізу лінгвістичних одиниць для моделювання подібних у стандартних і нестандартних мовленнєвих ситуаціях, застосовує різні види аналізу мовних одиниць, визначає їх місце в тексті й мовленні, *розуміє* взаємозв'язок та ієрархію таких одиниць.

ПРН 10. Має критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань, знає мовно-літературний контекст та реалізує його в освітньому процесі.

9. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Реалізацію освітньої програми забезпечують науково-педагогічні працівники, які відповідають кадровим вимогам ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти і мають науковий ступінь і вчене звання та підтверджений рівень наукової та професійної підготовки.
Матеріально-технічне забезпечення	Освітньо-професійна програма забезпечена такими матеріально-технічними ресурсами: навчальні корпуси, гуртожитки, пункти харчування, спортивні зали, бібліотека, точки безкоштовного бездротового доступу до мережі Інтернет, мультимедійне обладнання, комп'ютерні класи, лабораторію філологічних досліджень.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Освітній процес у повному обсязі забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам бібліотеки, діяльності редакційно-видавничого відділу університету, веб-ресурсам університету, а також дистанційній освітній платформі Moodle. Інформаційні ресурси бібліотеки формуються відповідно до предметної сфери освітньо-професійної програми та сучасних наукових тенденцій у галузі освіти / педагогіки. Доступ до бібліотечних баз надається у внутрішній мережі університету. В університеті створено умови для доступу до Інтернету, в корпусах університету працює Wi-Fi мережа.

10. Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	Передбачена в межах чинних угод про співпрацю та національних програм академічного обміну
Міжнародна кредитна мобільність	Передбачена в межах чинних угод про співпрацю із закордонними ЗВО

II. Перелік компонентів освітньо-професійної програми «Середня освіта. Українська мова і література» зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Освітні компоненти (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, дипломна (кваліфікаційна) робота та атестація)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК-01	Соціальна філософія	3	екзамен
ОК-01.1	Модуль 1. Філософія	1,5	
ОК-01.2	Модуль 2. Соціологія	1,5	
ОК-02	Історія і культура України та європейської інтеграції	3	екзамен
ОК-03	Орфографічно-пунктуаційний практикум	3,5	залік
ОК-04	Право	3	залік
ОК-05	Інформаційно-цифрові технології	3	залік
ОК-06	Іноземна мова	9	Залік, екзамен
ОК-07	Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці	3	екзамен
ОК-07.1	Модуль 1. Безпека життєдіяльності	1	
ОК-07.2	Модуль 2. Цивільний захист	1	
ОК-07.3	Модуль 3. Охорона праці	1	
ОК-08	Педагогіка з навчальною практикою	9	екзамен, залік
ОК-08.1	<i>Модуль 1. Історія педагогіки</i>	2	
ОК-08.2	<i>Модуль 2. Дидактика</i>	1	
ОК-08.3	<i>Модуль 3. Теорія виховання</i>	1	
ОК-08.4	<i>Модуль 4. Основи педмайстерності</i>	2	
ОК-08.5	<i>Модуль 5. Навчальна практика (педагогічна)</i>	3	
ОК-09	Психологія	3	екзамен
ОК-09.1	<i>Модуль 1. Вікова психологія</i>	1,5	

ОК-09.2	<i>Модуль 2. Педагогічна психологія</i>	1,5	
ОК-10	Вступ до фаху	3	екзамен
ОК-10.1	<i>Модуль 1. Професійна компетентність вчителя-словесника</i>	1,5	
ОК-10.2	<i>Модуль 2. Основи наукових досліджень</i>	1,5	
ОК-11	Сучасні тенденції розвитку мовознавства	3	екзамен
ОК-12	Основи теорії літератури	3,5	екзамен
ОК-13	Фольклор з фольклорною практикою	6	залік
ОК-13.1	<i>Модуль 1. Фольклор</i>	3	
ОК-13.2	<i>Модуль 2. Навчальна практика (фольклорна)</i>	3	
ОК-14	Ділова українська мова	4	екзамен
ОК-15	Сучасна українська літературна мова з курсовою роботою	24	екзамен, залік
ОК-16	Історія української літератури з курсовою роботою	24	екзамен, залік
ОК-17	Історія зарубіжної літератури	11	екзамен, залік
ОК-18	Українська діалектологія з діалектологічною практикою	6,5	залік
ОК-18.1	<i>Модуль 1. Українська діалектологія</i>	3,5	
ОК-18.2	<i>Модуль 2. Навчальна практика (діалектологічна)</i>	3	
ОК-19	Методика навчання української мови	7	екзамен, залік
ОК-20	Методика навчання української літератури	6	екзамен, залік
ОК-21	Методика навчання зарубіжної літератури	3	залік
ОК-22	Лінгвістичний аналіз тексту	3	екзамен
ОК-23	Дитяча література	3	залік
ОК-24	Соціолінгвістика	3	екзамен
ОК-25	Література рідного краю з навчальною практикою (літературно-красназнавчою)	5,5	екзамен
ОК-26	Біографізм художньої прози	3	залік
ОК-27	Виразне читання	3,5	залік

ОК-28	Література країн Сходу	3	екзамен
ОК-29	Навчальна практика (лексикографічна)	3	залік
ОК-30	Виробнича практика (педагогічна)	9	дифзалік
	Атестація (підготовка та складання комплексного кваліфікаційного екзамену з української мови і літератури з методиками їх викладання)	3	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180	

ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ освітні компоненти даної освітньої програми, інших освітніх програм та освітні компоненти для реалізації широких освітніх потреб (Каталог вибірових освітніх компонентів на сайті університету) Вільний вибір: 2 рік навчання – 12 кредитів; 3 рік навчання – 20 кредити; 4 рік навчання – 28 кредитів			
1	3	4	залік
2	4	4	залік
3	4	4	залік
4	5	4	залік
5	5	4	залік
6	5	4	залік
7	6	4	залік
8	6	4	залік
9	7	4	залік
10	7	4	залік
11	7	4	залік
12	8	4	залік
13	8	4	залік
14	8	4	залік
15	8	4	залік
Загальний обсяг вибірових компонентів		60	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

III. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з української мови і літератури з методиками їх викладання.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену	Комплексний кваліфікаційний екзамен має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і містить завдання для перевірки результатів навчання з теорії й історії української мови та української літератури, теорії й методики навчання за спеціальністю.

ФК8								+	+	+	+																					+				
ФК9								+	+	+	+									+	+	+	+	+										+		
ПК1			+									+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
ПК2			+									+		+	+			+							+							+	+			
ПК3			+					+										+																+		
ПК4											+	+			+	+				+	+			+		+	+	+	+	+	+	+	+			
ПК5											+								+	+	+													+		
ПК6			+												+	+																	+			
ПК7	+	+																			+	+			+	+					+	+			+	+

**Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (ЗК)
Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми**

Перелік компонентів	ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ																												
	О К-1 Соціальна філософія	О К-2Історія і культура України та європейської грація	О К-3Орфографічно-пунктуаційні практикум	О К-4Право	О К-5Інформаційно-цифрові технології	О К-6Інформація	О К-7Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці	О К-8Педагогіка з навчальних практикою	О К-9Психологія	О К-10Вступ до фаху	О К-11Сучасні тенденції розвитку мовознавства	О К-12Основи теорії літератури	О К-13Фольклорно-культурологія	О К-14Ділова українська мова	О К-15Сучасна українська література мовознавство з курсом олімпіади	О К-16Історія української літератури з курсом олімпіади	О К-17Історія зарубіжної літератури	О К-18Українська діалектологія з діалектологією прагматики	О К-19Методика навчання української мови за галузевими секторами	О К-20Методика навчання української мови за галузевими секторами	О К-21Методика навчання зарубіжної літератури за галузевими секторами	О К-22Лінгвістичний аналіз тексту	О К-23Дитяча література	О К-24Соціолінгвістика	О К-25Літературна риторика з навчальних олімпіади (літературно-кращавчому) практи	О К-26Біографізм художньої прози	О К-27Вирознитання	О К-28Літературна країна Сходу	О К-29Навчальна (лексикографічна) практика

Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького базується на основі вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту» та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) і ґрунтується на наступних принципах: відповідальності за якість вищої освіти та її забезпечення; відповідності європейським і національним стандартам; зацікавленості всіх учасників освітнього процесу у високій якості вищої освіти відповідно до потреб роботодавців, а також суспільства в цілому; довіри всіх учасників освітнього процесу, прозорості, неупередженості та достовірності інформації; академічної чесності і свободи, неприйнятності будь-яких проявів нетолерантності чи дискримінації щодо учасників освітнього процесу; інтернаціоналізації діяльності, відкритості до нових знань та конструктивної критики, залучення зовнішніх сторін до експертизи якості освіти в Університеті. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Університету передбачає сукупність організаційних структур, процедур, процесів, заходів та ресурсів, а також визначеність сфер відповідальності та повноважень, які забезпечують загальне управління якістю вищої освіти і постійне вдосконалення якості освітніх програм та освітньої діяльності Університету.

Процедури системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти:

- Розроблення внутрішніх нормативних документів (Положень, Порядку тощо) із забезпечення якості вищої освіти;
- Організація інституційної системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- Залучення здобувачів вищої освіти, випускників та роботодавців до забезпечення якості освіти;
- Формування культури якості і системи відповідальності всіх структурних підрозділів та співробітників за забезпечення якості;
- Розробка, перегляд освітніх програм та їх моніторинг;
- Забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, вибірковості навчальних дисциплін;
- Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, інформаційних стендах Університету;
- Забезпечення системи професійного розвитку, підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою;
- Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективною системою запобігання та виявлення академічного плагіату;
- Інтеграція науки та освіти.

Забезпечення якості вищої освіти в Університеті покладається як на органи загального управління, так і структури, які створені безпосередньо для виконання завдань забезпечення якості.

Відповідальність за забезпечення якості навчання і викладання в Університеті покладається на наступних керівників та структури:

- ректор Університету – відповідальність за діяльність Університету та функціонування системи якості у цілому;
- Вчена рада Університету – через функції, визначені Законом України «Про вищу освіту», а також додатково через Комісію з

експертизи якості освітніх програм спеціальностей, Комісію з питань наукової етики та запобігання плагіату в освітній діяльності, Комісію з розвитку іншомовної освіти, повноваження яких визначено окремими Положеннями;

- Наглядова Рада, склад та функції якої визначаються Законом України «Про вищу освіту»;
- перший проректор (організація освітнього процесу, ліцензування та акредитація, інформаційні системи управління освітнім процесом);
- проректор із наукової роботи (інтеграція наукових досліджень та освітнього процесу; організація освітнього процесу в аспірантурі і докторантурі);
- проректор із заочної форми навчання (організація освітнього процесу на заочній формі навчання);
- Науково-методична рада Університету (повноваження визначено окремим Положенням);
- Центр експертизи та моніторингу якості освітнього процесу (повноваження визначено окремим Положенням);
- Центр соціологічних досліджень (повноваження визначено окремим Положенням);
- Центр освітніх дистанційних технологій (повноваження визначено окремим Положенням);
- Інформаційно-обчислювальний центр (повноваження визначено окремим Положенням);
- кафедри, інститут/ факультети, (забезпечення навчання і викладання за ОП, вдосконалення навчальних курсів, освітніх програм та якості викладання, навчально-методичне забезпечення освітнього процесу на ОП, забезпечення зворотного зв'язку);
- відділ міжнародних зв'язків (академічна мобільність учасників освітнього процесу, інші форми інтернаціоналізації);
- навчальний відділ (управління освітнім процесом, регуляція його якості та ефективності);
-
- куратор ECTS (повноваження визначено окремим Положенням);
- куратор з організаційно-виховної роботи зі студентською молоддю, куратор з національно-патріотичного виховання зі студентською молоддю (організація позанавчальної активності здобувачів вищої освіти, створення для них можливостей для гармонійного розвитку та самореалізації);
- гарант освітньої програми (повноваження визначено окремим Положенням);
- Асоціація випускників Університету (залучення випускників до участі у реалізації проєктів розвитку Університету, експертизи якості освітніх програм, освітнього процесу);
- студентське самоврядування (просування студентських ініціатив, вплив на основні освітні, фінансово-господарські та інші процеси Університету, участь у моніторингу та забезпеченні якості освіти);
- приймальна комісія, підготовче відділення, відділ профорієнтаційної роботи (профорієнтація, забезпечення вступу на ОП);
- відділ аспірантури і докторантури.

Перелік нормативних документів, на яких ґрунтується освітня програма

1. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма 1. Про вищу освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII (останні зміни від 25.09.2020). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
1. 2. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519 URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

2. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#n5>.
3. Зміни до Національного класифікатору "Класифікатор професій" ДК 003:2010: Наказ Мінекономіки від 18.08.2020 № 1574. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1574915-20#Text>.
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (останні зміни від 16.12.2020 № 1392). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ МОН України у редакції від 30.04.2020 р. № 584. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metodrekomendacziyi.docx
6. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)" Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736-20 від 23 грудня 2020 р. URL: <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=22daacba-f0db-4de0-8d49-47aa6b2ecb99>
7. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/48277/strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.html>;
8. Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 18.04.2023р. № 18/01-05 П-470-48-96-2023 Редакція 05) chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://mdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2023/05/470_osvitnya-programa_18.04.2023.pdf ;
9. Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (наказ від 21.06.2023р. №31/01-05 П-486-48-96-2023 Редакція 06) chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://mdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2023/07/486_vilnij-vibir_21.06.2023.pdf /; 11
10. Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 28.10.2019р. №34/01-05) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJurqmHkldtICJTkVl-LNTIjWRX/view>;
11. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyakoncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>;
12. Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.11.2022 № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-22#Text>.
13. Концепція розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013–2023 роки. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1CUVMTjzUVkVyLVNHakdoZEK/view> (дата звернення: 26.05.2020).
14. Стратегія розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013–2023 роки. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1CUVMTjzUbGhyVno2Z0dFMEk/view> (дата звернення: 26.05.2020).
15. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (від 14.07.2021 р. № 2704-VIII). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 18.01.2021).

